

A. HANS' KINDERBIBLIOTHEEK — CONTICH

1. Drie maanden onder de Sneeuw. — 3. Sint Gregoriusdag op School. — 6. Een moedig Meisje. — 7. Karel Cogge. De Overstroming aan den IJzer. — 8. Het Wonderlijk Gezelschap. — 11. Het Kermismeisje. — 12. Willem Tell. — 13. Beter een lap dan een scheur. — 17. De Zinneloozen van Gheel. — 20. De Klok van Stuivekenskerke. — 24. Grapjes en Vroolijke Verhalen. — 34. Nog Grapjes. — 35. Het Kindje van de Zee. — 37. De Bezembinders van Kleit. — 38. De Vlucht in de Koffer. — 41. De Gierigaard. — 43. De Veerman van 't Zwin. — 48. Eerlijk duurt 't langst. — 61. Streng Winters. — 62. De Wees in Londen. — 63. Sinterklaas op de Heide. — 66. De Kinderen van den Smokkelaar. — 67. De Paaschkloeken. — 69. Leeuwte van Damme. — 70. Van Alles Wat. — 71. Nieuwsgierig Aapje. — 79. De Verrassing van Oudenaarde. — 83. Op de Hooge Veren. — 85. De Overwintering van Nova Zembla. — 89. Hoogmoed komt voor den val. — 89. Het Spook. — 95. De twee Weesjes. — 96. De oude Redder. — 97. De Vlucht. — 101. Toch beter Thuis. — 105. Ongeluk en Geluk. — 108. Bieke. — 109. De oude Mantel. — 110. Robinson Crusoe. — 113. De Rooversjongen. — 114. Noot Vergeten. — 118. De Spion van den Molen. — 119. De Kinderen van den Dokter. — 120. De Ruwe Kerel. — Tweemaal gevonden. — 126. De Kerels van Lampenisse. — 136. Thijl Uilenspiegel. — 137. Oom Tom. — 141. De Kerstavond van Bertje. — 143. De Reis in de Wildernis. — 168. Een jonge Held. — 160. Jacob van Arievelde. — 170. De Overwinning van Karel. — 171. Genoveva van Brabant. — 172. De Avontuurlijke Reis. — 173. De Strijd met den Wolf. — 174. Een vreeselijke Avond. — 175. De gevluchte Slaaf. — 176. In de Vliegmachine. — 177. Een moedige Vrouw. — 178. Ontsnapt. — 179. Valsch beschuldigd. — 180. De Zoon van den Torenwachter. — 181. Terug bij vrouw en kinderen. — 182. De Reis van Columbus. — 183. De Schilder van Karel den Stoutte. — 184. Het Spook van Schelde. — 185. Het Avontuur in het gebergte. — 186. Jack de Cowboy. — 187. Hoe Jack prairieboer werd. — 188. De sterkste Voetbalclub. — 189. De Held van Tremeloo. — 190. De straf van 't Elzelarehof. — 191. De Cowboy van Fort Bell. — 192. Jeanne d'Arc. — 193. De Wandelende Deur. — 194. De Avonturen van Geeraart. — 195. Geeraart in Rusland. — 196. Dikke Dries. — 197. De Rode Knuppels. — 198. Rosa van Dennenburg. — 199. De Wolf van Ghistel. — 200. De berooverde Molen. — 201. Zonderling gered. — 202. De Spaansche Furie. — 203. De Boeteling van Veurne. — 204. Een angstige Nacht. — 205. De Prins van Kakao. — 206. De dappere Elzie. — 207. De Avonturen van David. — 208. In en uit de Gevangenissen. — 209. De Spion voor zijn Land. — 210. In het verwoeste Vlaanderen.

Vraag elke week het nieuwe boekje aan uw dagbladverkooper, want de reeks van deze veel gevraagde boekjes gaat gedurig voort.

———— PRIJS 60 CENTIEM. ————

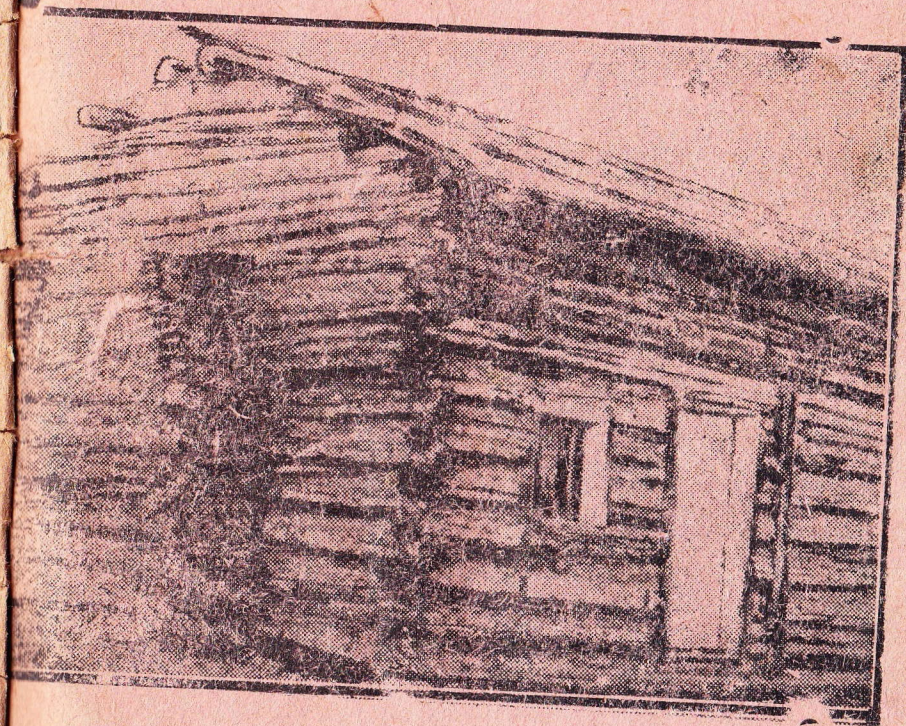
Boekdrukkerij R. Bracke-Van Geert, Baesrode.

A. HANS' KINDERBIBLIOTHEEK

A. HANS.

Nr. 156

Van de Hut naar 't Paleis

Uitgave A. Hans-Van der Meulen, Contich

A. HANS.

Nr. 156.

Tweede druk.

Van de hut naar 't Paleis

VAN DE HUT NAAR 'T PALEIS.

I.

— Moeder, daar is vader al, zei Tom Garfield. En kijk eens vader loopt zoo hard hij kan.

— O, er is zeker wat gebeurd! riep vrouw Garfield uit. Ze verliet snel de hut, haar man tegemoet.

— Wat is er, Abraham? vroeg ze angstig.

— Boschbrand!

— O, waar?

— Nog een eind van hier... Maar er is groot gevaar... De wind jaagt de vlammen hierheen... We moeten dadelijk aan 't werk.

Tom, een jongen van elf jaar, en zijn twee zusters Mehetabel en Eliza stonden ook al bij vader.

— Komt kinderen, 't gaat om onze woning en ook om ons leven. We moeten in 't ronde alles weg hakken.

— Eliza, blijft gij bij James, zei moeder tot haar dochttertje.

James lag nog in de wieg.

De ouders, Tom en Mehetabel namen gerief en vader wees aan, wat er te doen was; struiken, heesters, zelfs boomen ginds op een kwartier van de woning voor de akkers, moesten neergelegd en weggesleept worden. Want ginder verder in het bosch loeide het vuur en het liep snel voort naar dezen kant op. En 't zou voedsel vinden in de hagen rond de velden.

— 't Gaat om onze woning en ook om ons leven, had vader Garfield gezegd.

Die woning was een hut van hout, een blokhuis en 't stond daar eenzaam in de bosschen van Noord-Amerika. Maar de familie Garfield hechtte er aan als een edelman aan zijn kasteel.

Nu moest ze voor die hut een breede strook grond van alle hout ontdoen. Dan zou het vuur geen voedsel meer vinden en uitdooven. Zoo kon men de hut sparen.

Maar zou het lukken? Een boschbrand gaat zoo snel voort. O, wat werkte de familië Garfield! Heesters en struiken vielen omver. Vader hakte boomen om. Dat was een zwaar werk. Maar vader werkte als een reus. Hij zwoegde daar in al zijn kracht. 't Ging om zijn hut. Maar bij die hut lagen ook de akkers, waarop het zaad welig uitgeschoten was. Het vuur kon ook de velden verwoesten, en al het gedane werk vernietigen. En dan zou Garfield niets meer bezitten. Maar zelfs het leven van allen werd bedreigd, want waar ze moesten vluchten, als ook de bosschen achter de hut zouden branden.

Niemand sprak, ieder voelde het gevaar. Werken, houthouwen en hakken.

Uren arbeidde de familie Garfield zoo voort. En ze hoorde het geraas der vlammen en de doffe slagen van vallende boomen. Het vuur was nu dichtbij.

Maar een breede strook voor de hut lag kaal. En aarde brandde niet.

En nu vraagt ge misschien, waarom de burenen niet kwamen helpen? Maar de naaste burenen woonden twee uur gaans van daar... En een dorpje, dat was nog veel verder. De Garfields waren kolonisten, die in de wildernis leefden, om grond, dien ze goedkoop kochten te ontginnen, dat is vruchbaar te maken en zoo een eigen hoeve te winnen.

Al jaren had vader daarvoor gezwoegd. En nu zou alles kunnen vernietigd worden!

Daar golfde de vuurzee aan. En ieder keek er verschrikt naar. 't Was een ontzettend schouwspel. Een heel bosch dat brandde!

Maar de Garfields bemerkten dan tot hun vreugde, dat het vuur door de aarde gestuit werd. Het liep niet verder 't Moest een heel eind van de hut blijven. En gelukkig keerde de wind wat, zoodat ook geen vonken naar de zijde van de hut geblazen werden.

Het gevaar was voorbij.

Garfield en de zijnen knielden neer en ontroerd sprak vader een dankgebed uit.

— Nu kunnen we naar huis gaan, zei hij dan.

O, wat had Garfield het warm! Het zweet droop hem van het lichaam. Terwijl moeder en Mehetabel voor 't avondeten zorgden, zette vader zich op een boomstam neer. Tom kwam bij hem.

— O, wat doet het avondwindje mij goed, zei Garfield. Het verkoelt me zoo heerlijk. Jongen, dat is werken geweest hé!

— Ja, vader. Zou oom Jhon, het ook hebben moeten doen?

— Neen, de wind zat niet naar den kant waar hij woont.

— Hoe wist gij het vader?

— Wel ik was in het bosch, om hout te halen. En ik hoorde een geloei. Toen klom ik op een hoogen boom. En ik zag in de verte rook. Toen begreep ik alles... 'k Schrok vreeselijk. En met een gebed in 't hart tot God kwam ik naar huis geloopen.

— Zouden er geen hutten verbrand zijn, vader? vroeg Tom.

— Neen, Ginder woont niemand.

— Hoe is de brand ontstaan vader denkt ge?

— Wel, jongen, het is lang zeer warm geweest... En het hout is kurkdroog. Misschien heeft de een of ander kolonist, die door de bosschen trok, vuur gemaakt om eten te bereiden. Eenige vonken... en 't is genoeg om brand te stichten. Gisteren heb ik kolonisten zien rondtrekken. Ze zochten misschien een woonplaats of waren op jacht.... Ze kunnen wel ergens een smeulend vuurtje achtergelaten hebben. 't Is vanmorgen nogal gaan waai-

en en zoo is het vuur aangeblazen... Maar ik weet het natuurlijk niet zeker. Bij zulk droog weer kan brand ook door de zon ontstaan.

Zoo zat Tom te vragen en vader te vertellen tot Eliza hen riep voor het avondeten.

— Ik ben lekker afgekoeld, zei vader.

Na het maal ging Garfield nog eens met Tom naar den brand zien. Het vuur smeulde nog. Maar de wind was thans geheel gekeerd.

— We kunnen rustig gaan slapen, zei vader. Er is geen minste gevaar meer.

Een half uur later was het gezin in de rust.

Maar 's morgens kon vader niet opstaan. Hij was ziek, had hevige koorts en zag vuurrood in zijn gelaat.

— Ge hebt gisteren te hard gewerkt, zei moeder.

— Ik vrees dat ik kou heb gehad, sprak Garfield en hij vertelde het van 't avondwindje, dat zijn overhit lichaam verkoeld had.

Vader moest te bed blijven en gedurende den dag werd hij nog zieker. 's Nachts ijde hij over den brand en zijn hut.

Moeder besloot hulp te halen. Een dokter woonde er in de wildernis niet.

— Ga naar oom John, zei moeder tot Tom. Vertel hem dat vader zoo ziek is.

Tom spoedde zich heen, en twee uur later wist oom John die, met tante ook in een hut woonde, het treurig nieuws.

— Ik ga met u mee, zei hij, maar ik zal ook den meester halen.

Die meester was geen onderwijzer. Uren in 't ronde zou men immers geen school vinden. Maar «meester» zei men tot een kolonist, die beweerde verstand van de geneeskunde te hebben.

Hij woonde nog wat verder in een planken huisje En hij vergezelde oom John en Tom.

Garfield was intusschen nog erger geworden. Hij lag buiten kennis van de koorts. De «meester» zette een ernstig gezicht en legde den zieke pleisters. Dat was een heel verkeerd middel, al beweerde de meester, toen hij heenging dat Garfield nu wel spoedig genezen zou zijn.

Gelukkig bleef oom John. Moeder verpleegde haar man natuurlijk zoo goed ze kon. Garfield had een ernstige ziekte op de longen. Hij kreeg het erg benauwd. En drie dagen na den brand stierf hij. «Vrouw... kinderen.... vader in den hemel....» had hij in zijn doodsstrijd nog gefluisterd.

Zoo was er diepe droefheid in de hut, daar te midden der wildernis. Alleen de kleine James in zijn houten wieg, beseftte de ramp nog niet... Hij was pas achttien maanden oud.

Oom John, een broer van vrouw Garfield, ging na over en weer naar huis en hij vertelde ook aan eenige andere kolonisten het treurige nieuws. Dan kwam hij met tante terug. Oom John maakte voor Garfield een kist. En op den ochtend van de begrafenis, groef hij aan den rand van den tarweakker het graf.

In de wildernis was geen kerk. En men zou dus geen geestelijk hebben voor den lijkdienst. Er kwamen eenige kolonisten over. Ze droegen de kist uit de woning en lieten ze in de groeve neer. Oom John deed een gebed. O, wat weenden moeder en de kinderen.

Na de begrafenis gingen de kolonisten heen. Oom en tante bleven nog. En 's avonds spraken ze over hetgeen vrouw Garfields nu te doen stond. Moeder besloot de hoeve voort te drijven, hoe zwaar het ook zou vallen. Ze rekende op de hulp van Mehetabel en Eliza en ook van Tom, al was hij pas elf jaar. «O, ik kan zaaien en planten en maaien ook, en ik zal zoo hard werken als vader het deed!» verzekerde de knaap.

Den volgenden morgen vertrokken oom en tante. Wat was het nu eenzaam in de houten woning. Tom kwam bij zijn moeder en kuste haar. «Moeder ge zult eens zien hoe ik werken kan» zei hij.

En ja, Tom werd boer. En de zusters deden ook hun best. Het waren moeilijke dagen, maar het ging toch... En zoo verliepen eenige jaren. De Garfields woonden zoo eenzaam niet meer. In de buurt waren enkele andere kolonisten gekomen. En ze hielpen de weduwe en haar kinderen dikwijls een handje. Moeder Garfield was hen dankbaar en zei, hoe ze het ondervond dat God een vader der weezen was.

James lag nu niet meer in de wieg. Hij huppelde rond en kon al vroolijk praten. Hij was de lieveling van allen.

Op zekeren dag kwam Tom Garfields blij thuis. «Moeder», zei hij, «er komt een school, een uur van hier. Dat is heel goed voor James. Hij zal er veel kunnen leeren»

— Maar Tom, 't ware nog beter, dat gij er heen gingt, sprak moeder. Lezen en schrijven kunt ge wel zeer goed, maar met rekenen gaat het nog slecht.

— Moeder, ik zal me van den Winter flink oefenen, maar nu kunt ge me niet missen... Als ik naar school ga, wie zal er dan op 't land werken?

't Is waar, moeder kon Tom niet missen.

— James naar school, hernoemde vrouw Garfield, ik wou dat hij kon, maar hoe zal hij een uur ver gaan op zijn kleine voetjes?

James was pas vier jaar.

— Wel, moeder, ik zal James op mijn rug dragen, sprak Mehetabel, de dochter. Ik wil nog wel gaarne naar school. En ik kan beter gemist worden dan Tom.

— En ik koop een paar schoenen voor James, zei Tom fier.

Hij haalde een dollar uit zijn zak.

— Hoe komt ge daaraan? vroeg moeder verwonderd, want een dollar was een heel stuk geld.

— Ik heb buurman nog al veel geholpen en hij heeft me van middag betaald. En moeder laat nu den schoenmaker komen voor James! Dan kan broertje naar school!

Schoenen waren weelde daar! Ieder liep op klompen. Te Orange, een heel eind weg, woonde een schoenmaker. Die hield niet een winkel, maar hij kwam bij de menschen in huis werken, zooals dat voor veertig, vijf-
tig jaar in Vlaanderen ook veel gebeurde.

De schoenmaker van Orange werd ontboden. En hij kwam met zij gerief en een stuk leder naar de hut der Garfields. Hij nam James de maat en zette zich aan 't werk. En nieuwsgierig stond James bij hem. De schoenmaker at en sliep in het huisje. En na eenige dagen waren de schoenen af. Of James fier was.

En een week later vertrokken Mehetabel, Eliza en James naar school. James zat op Mehetabels rug en speelde paardje.

Maar nu en dan liep hij een eind mee, en zoo kon zijn zuster wat uitblazen.

Ze kwamen in de school. En ieder keek nieuwsgierig toe. Er waren een twintigtal kinderen. Ze zaten op ruwe banken in een houten hokje. Ze moesten hun lei op hun knieën houden.

O, de kinderen van die kolonisten hebben heel wat moeite moeten doen om te leeren.

Twee jaar ging James naar die school behalve in de Wintermaanden. Dan was de weg niet te begaan. De sneeuw lag soms zoo hoog dat James er tot aan zijn schoudertjes zou ingezakt zijn.

Maar toen hij zes jaar oud was, had er een groote gebeurtenis plaats. Er woonden nu in de buurt genoeg kolonisten, om een eigen school te bouwen. Tom Gar-

field hielp flink mee. Uit het bosch haalde men boomen. Er werden planken van gezaagd. En met die planken bouwde men een school.

Er werd dan om een schoolmeester geschreven. en na eenige weken kwam de onderwijzer, een jonge man van een en twintig jaar. Hij zou om beurten bij de kolonisten in huis wonen. 't Eerst ging hij in de kost bij vrouw Garfield. Hij at mee aan tafel en hij sliep op zolder naast Tom en James. Hij vertelde aan de jongens veel van de steden ver af. En ook van de bosschen, waarin Indianen verbleven, die groote pluimen aan hun hoofdtooi droegen.

— Hier hebben ook Indianen gewoond, zei Tom. Dat was toen grootvader hier kwam.

— O, ja, de Indianen zijn de bezitters van het land geweest, vertelde de meester. Toen de blanken uit Holland en Engeland kwamen dreven ze de indianen weg. En er werd dikwijls tusschen hen gevochten. De Indianen deden dikwijls wreed met de blanken. Maar later dreven blanken en Indianen handel. De Indianen of Roodhuiden kondt ge niet altijd vertrouwen.

Over honderd jaar was er een jager, Thomas, die veel jacht maakte in 't Noorden op buffels en vossen. Eens in den Winter reed hij per schaats over de meren. En dan deed hij zijn schaatsen af en ging hij op sneuwschoenen in de bosschen. Plotseling werd hij door Indianen omringd. Ze stonden te schreeuwen en met hun wapens te zwaaien. Thomas vreesde voor zijn leven. Hij kende iets van de taal der Roodhuiden en vertelde

hun dat hij niet als vijand kwam, maar als jager. De hoofdman der Indianen keek nu wat Thomas bij zich had. Hij zag die schaatsen en wilde weten wat het voor dingen waren.

— IJsschoenen, zei Thomas.

De Indianen schudden ongeloofig het hoofd. Thomas nam ze mee naar het ijs. Hij bond een der Roodhuiden de schaatsen aan. De man waagde zich op het ijs. Maar 't was of zijn beenen onder zijn lichaam wegleden. De Indiaan tuimelde omver. De anderen lachten luid.

De Indiaan probeerde het nog eens, maar hij rolde weer over het ijs.

Thomas zou nu eens toonen hoe hij op ijsschoenen liep. Hij nam zijn geweer en deed net of hij er op leunen moest. En stevig bond hij zijn schaatsen aan. Eerst deed hij of het moeilijk was recht te komen, maar zoo krabbelde Thomas een eind weg. En dan richtte hij zich flink op. Hij nam een breeden zwaai en weg was hij. Thomas wuifde nog eens naar de Roodhuiden. En als een pijl vloog hij heen. De Roodhuiden stonden verbaasd te kijken, te verbluft zelfs om hun boog te gebruiken. Thomas wes weg en keerde niet terug. De Roodhuiden konden hem niet achtervolgen. En zoo redde Thomas op zijn schaatsen zijn leven. Toen hij een oud man was vertelde hij nog gaarne dat voorval.

Zoo kende de meester veel geschiedenissen en Tom en James luisterden gaarne naar hem.

Ze leerden goed. En James Garfield was wel de beste leerling der school, maar hij had ook wel dagen dat hij niet oplette en de meester hem bestraffen moest.

Eens zat James te babbelen met een vriendje. De meester had het hem al verscheidene malen verboden. En nu was hij boos. «James en John, ge zijt ongehoorzaam en voert niets goeds uit. Gaat naar huis!» beval hij.

Verschrikt verlieten de knapen de klas. James liep zoo snel hij kon naar huis. daar maakte hij rechts om keer en rende naar school terug. Bezweet en hijgend ging hij weer op zijn plaats zitten.

— James, heb ik u niet gezegd dat ge naar huis moest gaan? vroeg de meester. — «Ik ben naar huis geweest», antwoordde de jongen. — Maar ge hadt er moeten blijven.» — «Dat hebt ge er niet bij gevoegd, meester», be-
weerde James.

De meester lachte.

— 't Is goed, zei hij, maar let nu beter op.

En dat deed James dan ook.

Drie jaar bezocht hij de school. Maar toen had er weer een verandering plaats.

Tom was nu twintig jaar en hij wilde voor zijn moeder meer geld gaan verdienen. Dat kon hij, door in een andere streek boomen om te hakken. Men veranderde daar bosschen in akkers.

— En als ik dan veel geld verdiend heb, bouw ik voor moeder een grooter huis, beloofde Tom.

Hij had er al hout voor gezaagd maar er was meer noodig.

Tom vertrok dus. En James, die pas negen jaar was, moest nu in Toms plaats boer worden. Ja, zoo ging het bij die Amerikaansche kolonisten. James had al hard met zijn broer meegewerkt. En hij wist veel van zaaien planten en oogsten. En natuurlijk hielpen moeder, Mehetabel en Eliza ook.

Zoo verliep een half jaar.

's Avonds zat James veel met moeder te praten. Dan vertelde de goede vrouw hem van de gewijde geschiedenis. Ook sprak ze over het kwaad dat de menschen bedreigt. Ze verhaalde hoeveel menschen er ongelukkig werden door sterken drank. James kreeg daar in die hut wijze lessen.

Zekeren avond was moeder weer aan 't spreken met de kinderen. Het maanlicht viel door het venster. En ook het tuintje was verlicht.

Eensklaps zei Mehetabel. «Er komt een man door onzen hof».

Moeder schrok. Wie zou er nu nog binnen willen. James was al opgesprongen.

— O, 't is Tom! riep hij en meteen trok hij de deur open.

En ja, de groote, sterke broer trad binnen. Dat was een blijdschap. Tom ombelsde eerst zijn moeder en groette dan de anderen. En vervolgens haalde hij goudstukken uit zijn zak en wierp ze moeder in den schoot. Vijf en zeventig dollar! «Allemaal voor u, moeder», zei Tom.

— En hebt ge zoo veel verdiend, jongen? vroeg vrouw Garfield ontroerd.

Moeder had de tranen in de oogen. Ze was blij met dit geld, zeker. Maar nog verheugder voelde ze zich om de groote liefde van haar flinken zoon, die haar zoo gelukkig aankeek.

Tom had voor haar gezwoegd in de wildernis, ellen-de doorworsteld, zich 's avonds moe op een bed van bladeren uitgestrekt. En zijn groote belooning was moeder dit geld te kunnen brengen

O, innig dankte vrouw Garfield God voor zoo'n braven zoon en voor al haar kinderen. En den volgenden morgen stond ze bij het graf van haar man, aan den tarweakker en ze zei: «O, Abram, de kinderen zijn zoo goed voor mij. Ze hebben me zoo lief. De Hemelsche Vader heeft me niet verlaten.

Tom ging met den timmerman, baas Treat, spreken. Het nieuwe huis moest nu gebouwd worden. En James mocht mee naar Cleveland om deuren, vensters krammen en nagels te koopen.

James zette groote oogen op, toen hij nu voor 't eerst een stad zag.

James hielp ook mee bij den bouw. Hij leerde planken schaven. Hij kruidde aarde om klei te maken, waarmee de muren bestreken zouden worden.

En zoo werd een grooter huis opgericht, met schuur en stal, ook van hout, maar ruim en gemakkelijk. De pude hut kon nu als kiekenhok dienen.

En de buren zeiden ook, dat weduwe Garfield flinke kinderen had.

Zoo had James heel wat timmeren geleerd.

Na eenigen tijd vertrok Tom weer naar de bosschen van Michigan.

— Moeder, zei James op een avond, ik wil ook geld verdienen voor u.

— Maar jongen ik kan u niet missen op de boerderij.

— O, ik blijf boer, maar er is niet altijd werk. En dan kan ik bij baas Treat wat verdienen. Mag ik het hem vragen?

Moeder stemde toe, al zei ze dat James zich niet te veel mocht vermoeien.

Treat kon James gebruiken om planken te schaven. «Voor elke plank betaal ik u een cent», zei de timmerman.

— Morgen ochtend kom ik, beloofde James.

En te zes uur was hij in de werkplaats. Hij kreeg een voorschoot voor en begon te werken. Treat moest elders zijn. James schaafde dat het een lust was. Hij had zijn boterhammen mee, en 's middags at hij ze op, terwijl hij even op een hoop houtkrullen rustte. En dan weer aan 't schaven. Toen de zon onderging, kwam de timmerman terug.

— Wel, James, hoe is het gegaan? vroeg Treat. — «Best, daar liggen honderd geschaafde planken». — «Wat honderd planken, dat is niet mogelijk, Zooveel kunnen er niet af zijn», meende de baas.

Hij telde ze na en riep verbaasd uit: «Toch, honderd! Wel dat is knap gedaan! En ik moet u honderd centen uit betalen».

't Waren allemaal centen, die Treat neertelde. En met opgekropten broekzak ging James naar huis.

— Moeder, ga eens zitten, zei de knaap. En dan telde hij haar al de centen in den schoot.

— Honderd....., juist een dollar, zei Jammes, even fier als Tom vroeger op zijn goud.

En moeder was James zoo dankbaar voor dien dollar als Tom eenige maanden geleden voor de vijf en zeventig. Weer voelde vrouw Garfield hoe innig ze bemind werd.

En James schaafde veel, maar in den Winter bezocht hij weer de school. Leeren wilde hij bovenal. Toen de Lente aanbrak, vroeg baas Treat hem om mee te helpen bij het bouwen van een schuur. Dat kon nog net, eer het ploegen begon. James won weer een flink duitje. En toen de schuur klaar was, dreef het manneke de ossen die de ploeg door de akkers trokken. Vervolgens zaaide hij het graan en deed ander boerenwerk.

James kreeg in de buurt een goeden naam. Er was in de streek een fabriek opgericht, waar zeep gemaakt werd. De baas begeerde James als boekhouder. En hij betaalde hem zoo veel, dat moeder voor een deel van het loon een knecht kon huren. De dochter van den fabrikant had veel boeken en 's avonds zat James te lezen, dikwijls tot diep in den nacht. Hij las van steden en vreemde landen, van de zee en de schepen, en zoo kreeg

hij lust wat meer van de wereld te zien. Hij wilde naar zee. Moeder ried hem aan, dan maar eerst eens matroos te worden op een schip, dat op het Ericmeer dichtbij voer. Ze meende dat James die in de bosschen geboren was, dan wel gauw genoeg van het water zou hebben.

III.

James verliet zijn huis. 't Kostte hem toch moeite Van moeder weg! Maar hij werd vroolijker toen hij naar Cleveland stapte.

Hier zag hij een schip dat gereed lag om te vertrekken. James klom aan boord en vroeg aan een matroos «Is hier nog iemand noodig?»

— Dat moet ge aan den kapitein vragen, klonk het antwoord. De kapitein is beneden en zal dadelijk boven komen.

James wachtte. En 't duurde niet lang of hij hoorde van beneden een geweldig lawaai. Daar was een ruwe kerel aan 't razen en aan 't vloeken.

— De kapitein komt, zei de matroos.

En daar verscheen een grof gelaat, met een rooden neus, een echt ruw gezicht, dat van een dronkaard.

— Kapitein hebt ge nog iemand noodig? vroeg James bevend.

— En al had ik iemand noodig, dacht ge dan dat ik zoo'n boschvent, zoo'n landmuis zou nemen als gij! Maak dat ge weg komt domme boer, of ik smijt u in 't

water. Opgerukt, brutale vlegel, die op mijn schip durft komen.

En de goddelooze kerel vloekte weer geweldig.

James sprong gauw aan wal. Dat was een andere kapitein dan in de boeken. Teleurgesteld zat James op een paal. Hij had zijn brood op. Er naderde een andere boot en van het dek riep iemand:

— Halo, James, wat voert gij hier uit?

Verrast keek de knaap op. Op de boot stond zijn neef Amos Letcher. James vertelde hem, dat hij wilde varen, maar hoe de kapitein hem verjaagd had.

— Wel, kom bij mij in dienst, zei Amos. We varen op het kanaal.

— Ik wil wel. Waar is de kapitein?

— Ik ben de kapitein en ik heb iemand noodig die de muilezels drijft, die de boot voorttrekken. We noemen zoo'n man een jager. Ik betaal u twaalf dollars per maand.

James nam aan. En wat later liep «de zeeman» langs het kanaal achter twee muilezels. De boot was met kopererts geladen en moest naar Pitsburg.

Ginds naderde een ander vaartuig, ook getrokken door ezels. James moest die voorbij en even zijn lijn losmaken, om de andere dieren te laten passeeren. Hij moest vlug zijn en 't was de eerste maal, dat van hem zoo iets geeischt werd. Hoe 't nu juist kwam wist hij niet, maar plots lag James met zijn ezels in 't water! Wat een ontsteltenis. Ieder hielp en jager en dieren kwamen op 't droge. Toen werd er luid gelachen en gespot. Maar Ja-

mes lachte mee. «Ik wou een bad nemen en ook mijn dieren eens wasschen», schertste hij. Maar voortaan paste hij beter op.

Zoo was hij nu in dienst van neef Amos. De kapitein had een goede geleerdheid en dikwijls sprak hij met James. Eens zei hij hem: «Ge weet veel meer dan ik, en ge moet studeeren. Verdien eerst geld en ga dan naar een hoogere school. Ge zult het ver brengen, ge hebt een goeden kop».

Ja, James had wel willen studeeren maar het leek hem een veel te dure geschiedenis. Hij zou nog een heel tijd moeten varen. En dit was geen plezierig leven. Het werk stak hem niet tegen, maar zijn gezellen aan boord, waren meest ruwe kerels. Ze konden niet spreken zonder vloeken en gebruikten veel sterken drank. Ze spotten met James, omdat hij niet vloekte en niet dronk. Ze zeiden zelfs dat hij een lafaard was omdat hij nooit twist zocht. Maar eens keken ze verbaasd toe, James moest een touw naar een ander schip gooien en bij ongeluk wierp hij daar den stuurman den hoed af. Die stuurman was een sterke kerel en een driftkop. Vloekende sprong hij op James toe om hem een pak slaag te geven. Maar James greep hem zelf vast, legde hem op de knieën en de kerel moest beloven kalm naar zijn schip terug te keeren. Nu zagen de matrozen, dat iemand die niet vloekt en niet drinkt, moediger kan zijn dan zij zelf.

Zekeren nacht was James Garfield bij 't varen op het dek. Het regende en waaide. Eensklaps viel James in 't

water. Niemand merkte het, en 't schip voer door. James zou verdrinken. In zijn angst sloeg hij zijn handen uit en hoe wonder, hij vond een touw. Maar dat touw lag los op het schip en het gaf natuurlijk mee, toen de knaap er aan trok. Maar in de koord was een knoop en deze bleef haperen in een spleet van het schip. Het touw raakte zoo vast en James kon er langs aan boord klimmen. Hij was gered. Hij viel op de knieën en dankte God.

Hij had zijn leven behouden. Maar den volgenden dag was hij ziek. En hij zei tot Amos: «Ik moet naar huis» — «Ja, ja, en studeer dan», zei zijn neef. Ge kunt het verder brengen dan schuitenjager».

Met de koorts in het lijf begaf James zich op weg. Het was half elf 's avonds toen hij de boerderij bereikte. Er was nog licht. James keek door het venster. En hij ontroerde diep. Moeder was nog op en ze lag geknield voor haar stoel. Ze was in gebed. En James voelde het, moeder bad op den laten avond, na het drukke werk, voor haar kinderen.

Hij stapte binnen en innig omhelsde hij zijn goede moeder. Vrouw Garfield zag dat haar zoon ziek was. Ze bracht hem te bed, en met hoeveel liefde verpleegde ze hem. James werd ernstig ziek en lang lag hij te bed. En toen hij beterde sprak hij veel met moeder. En er was een groote verandering in hem. Hij zou nu niet meer naar avonturen trachten, maar hij wilde ernstig studeeren. Moeder keurde dat goed. Ze had wat spaargeld. En ze gaf dat James mee naar een seminarie.

Ze bleef alleen achter. Eliza en Mehetabel waren getrouwd. Tom werkte elders. Doch allen steunden moeder en kwamen haar zoo dikwijls bezoeken als ze konden... .

En wat zou James worden?

IV.

Te Chester was een seminarie, een hogere school. En James kwam hier aan. Hij zag er een zonderling student uit. Zijn broek was te kort en zijn mouwen van zijn jas hingen hem maar even over de ellebogen. Een versleten hoed dekte zijn hoofd. James had zware vetleeren laarzen aan. En op zijn rug droeg hij een zwaar pak: daarin zaten schotels, borden, een pan, een kom, vork, lepel en mes, en ander gerief, met een stuk spek.

Moeder had hem geen nieuw pak kleeren kunnen koopen. En James zou zelf zijn kost moeten gereed maken. Met nog twee andere studenten huurde hij bij een oud vrouwtje een kamertje, waarin een versleten vuurhaard was, eenige wrakke stoelen en een scheeve tafel stonden en strooizakken op den vloer lagen.

Maar dat alles was niets. Als James maar leeren mocht. En hij leerde flink. Maar voor en na schooltijd ging hij bij een timmerman werken om wat te verdienen. Hij wilde moeder geen geld vragen. Met 't gewonnen geld kocht hij boeken, wat kleeren en ook zijn schamel eten. En op den laten avond studeerde hij.

In de vacantie ging hij naar moeder. Dan hielp hij op de boerderij en arbeidde ook bij anderen, om geld te verdienen voor zijn studie.

Zoo werd James achttien jaar. Hij had de hoogste klas van het seminarie uitgedaan en kreeg een diploma.

Maar hij wilde, o zoo gaarne nog verder studeeren. En om daarvoor aan geld te geraken zou hij een tijd schoolmeester worden. Hij hoopte wel een school te vinden, ergens in de streek van Orange. En het zou dan een school zijn van hout, zooals die waarin hij zijn eerste onderwijs ontvangen had.

James ging op reis, te voet natuurlijk. Hij wandelde vier uur, toen hij een school zag, waar een onderwijzer noodig was. James ging naar den president van het schoolbestuur.

— Gij bij ons schoolmeester worden? vroeg de president. Wij hebben geen knaap noodig, maar een man. Gij zijt veel te jong.

James toonde zijn diploma.

— O, ge zijt misschien wel geleerd genoeg, hernam de president maar we moeten een sterken kerel hebben, die de jongens baas kan. Er zijn deugnieten op onze school.

James werd weggestuurd. In den Winter kwamen er jongens van zestien zeventien jaar naar school. Ze hadden den heelen Zomer in de bosschen en op de velden gewerkt en konden het den meester erg lastig maken. James wist dat wel.

Waart ge een week eer gekomen, we zouden u gehuurd hebben, maar nu zijn we voorzien, klonk het hier. Maar een uur van hier hebben ze ook een onderwijzer noodig. Vraag daar maar eens. Ge moet bij mijnheer Nelson zijn.

De zon ging al onder, toen James bij mijnheer Nelson kwam.

— Juist iemand aangesteld en we hebben er geen twee noodig. Maar vriend, het is te laat om van avond nog verder te reizen. Eet en overnacht bij mij.

Den volgenden dag ging James weer op zoek. Hij kwam bij een burgemeester.

— Ge moest zelf nog naar school gaan in plaats van onderwijzer te willen worden, zei deze.

— Maar, mijnheer, ik heb een diploma, antwoordde James

— Best mogelijk.... O, ge moet het me niet toonen. Ge zijt toch veel te jong. We hebben hier schavuiten op school. Verleden Winter joegen ze den meester weg.

James trok maar weer verder. Overal werd hij afgewezen. En 's avonds kwam hij teleurgesteld en afgemaat bij moeder aan.

Vrouw Garfield woonde alleen. Mehetabel en Eliza waren getrouwd. Tom werkte in de bosschen. Verheugd begroette moeder haar jongsten zoon. Ze troostte hem, «God zal zorgen», sprak ze «Heb geduld, mijn jongen» En nu gauw naar bed, want ge zijt bleek van vermoeidheid».

Den volgenden morgen bleef James wat langer liggen. Van uit zijn bed hoorde hij een vreemde stem aan de deur. «Vrouw Garfield waar is uw zoon?» vroeg iemand.

— James heeft gisteren en eergisteren zoo veel gereisd en rust nog, antwoordde de moeder.

— Hij zoekt een school heb ik gehoord. Wel, laat hem bij ons aan de Ledge komen. We hebben een meester noodig.

James was al uit bed gesprongen. En in een paar minuten had hij zich gekleed. 't Was of men hem een school kwam brengen.

De Ledge was maar een half uur gaans van hier. Maar er gingen daar jongens op school met wie James nog gespeeld had. En de jeugd was er lastig en wild. eigenlijk had James liever een andere school gekregen.

— Wel, James, wat zegt ge er van? Komt ge? vroeg de man.

— Aan de Ledge kennen ze me zoo goed..

— Dat is waar maar niemand kan ons iets kwaads van u zeggen. En ze weten dat ge knap zijt. We hebben lastige kerels op school, dat is zoo. Maar weet ge wat, ik zal een vent met een knuppel aan de deur zetten. En als ge iemand wilt laten afranselen roept ge hem maar. Na eenige dagen zullen de grootste rakkers dan wel tam zijn. Kom maar, ik geef u twaalf dollars per maand en de kost.

— Mag ik er nog eens over denken?

— Dat is goed. Maar niet lang. We moeten de school beginnen.

James sprak met familie en kennissen. Ja, de school aan de Ledge was berucht. Over twee jaar had de meester voor de deugnieten de vlucht moeten nemen. Ze vochten met hem en waren hem den baas geweest.

En toch nam James de betrekking aan. Hij wilde echter geen knuppeldrager aan de deur. Kalm trad hij de klas binnen. De jongens keken grinnikkend. Een begon te spotten. Dadelijk stond James bij hem. En eer de deugniet het wist, had James, die ook sterk was hem op de knie. En de rakker kreeg een flink pak voor de broek.

— En als ge nu niet gehoorzaamt stuur ik u weg, zei Garfield. De kinderen komen hier om te leeren en eenige onverstandige rustverstoorders zullen ons niet hinderen. We willen dezen Winter vooruit. Ik zal er mijn best voor doen en ik verwacht hetzelfde van allen.

't Ging best hoor. De jongens hadden ontzag voor meester Garfield. En de ouders waren uiterst tevreden. Toen de Winter voorbij was, werd de school gesloten, want de meeste leerlingen moesten naar 't veld. En James had wat geld om voort te leeren. Hij ging naar een College. En om er goedkoop in den kost te zijn, werd de student er tevens portier. Dat heeft Guido Gezelle, onze groote dichter, te Roeselare op het College ook gedaan. Maar James werd er nog klokluider en straatveger bij. En hij deed dit werk voortreffelijk. Beschaamd was hij er nooit over. Het is ook een eer zoo te worstelen om vooruit te komen.

Eens in de vacantie zei Tom, zijn broer: «Hoor eens, ge moet nu zoo niet ploeteren, ik heb wat over gespaard en zal u een flink sommetje leenen». Dat was echte broederliefde. Tom die heele dagen in de bosschen zwoegde, voelde niet de minste jaloerschheid, O, neen, hij was fier op James.

Zoo werd James 22 jaar. Hij ging naar de Universiteit. En later werd hij professor.

V.

Ieder in Noord-Amerika sprak over James Garfield, den knapsten hoogleeraar. En dikwijls luisterden duizenden menschen naar hem. We hebben in de boekjes *Eiza's Vlucht* en *«Oom Tom»* verteld, hoe toen in Amerika nog de slavernij onder de negers bestond. Veel menschen spraken en schreven tegen die schandelijke verdrukking. En James Garfield ook betoog dat de slavernij afgeschaft moest worden.

Hij was nu getrouwd en had kinderen. Hij behoorde tot de meest geachte lieden van het land. De regeering verklaarde de slaven vrij. Maar de bezitters van slaven en de slavenhandelaars maakten opstand. Het werd oorlog. James streed mee. En zijn troepen deden alles wat hij vroeg. Hij toonde zelfs groote dapperheid. Eens reed hij op zijn paard dwars door den vijand heen. Hij liet

zijn paard links en rechts springen, opdat de opstandelingen niet goed zouden kunnen mikken. Op een andere maal zwom James bij storm over een omstuimige rivier om een schip levensmiddelen voor zijn soldaten te halen. De opstandelingen werden verslagen. De slavernij was afgeschaft.

Het volk koos Garfield tot senator, hij moest de wetten helpen maken. Wat later moest een nieuwe president van Amerika gekozen worden. En men koos James. Het heele volk juichte. Duizenden en duizenden wilden Garfield huldigen. Maar ze vonden James niet. Hij had den trein genomen en onverwacht kwam hij bij zijn moeder. En de president van Amerika knielde aan den schoot van weduwe Garfield en zei: «Moeder ze hebben me tot president gekozen. Uw James komt u om uw zegen vragen».

En dan begaf Garfield, die in de hut was geboren, zich naar het «Witte Huis», het paleis der presidenten te Washington. Hij had de macht van een koning, maar bleef nederig. Hij regeerde met verstand en eerlijkheid. Voor de ambten koos hij bekwame mannen en niet altijd zonen van rijke families. Wie oneerlijk deed werd ontslagen. Er mocht niet geknoeid worden. Er werden goede wetten gestemd.

Moeder Garfield wilde niet naar het «Witte Huis» komen. Ze bleef op hare hoeve. En toch had James haar gaarne bij zich gehad, zooals hij hartelijk Tom en zijn zusters ontving.

Wie eerlijk regeert krijgt ook vijanden. Een advocaat Guiteau, een hoogmoedig mensch, had een haat tegen James, omdat hij niet aan een hoog ambt kon geraken.

Op 2 Juli 1881 ging James op reis. Hij kwam met zijn zoon in de wachtzaal van het station. Guiteau trad ook binnen en schoot twee maal naar den president. Garfield viel voorover. Men bracht hem naar het «Witte Huis». Hij was zwaar gewond. Men hoopte dat hij genezen zou en in alle kerken werd er voor gebeden.

Moeder Garfield kwam naar Washington. Met James' vrouw en kinderen verpleegde ze den zieke. James leefde nog twee en halve maand. Op 19 September 1881 stierf hij. Duizenden kwamen den doode groeten. James werd te Cleveland begraven, in de streek waar vader rustte en de geboortehut had gestaan.

De moordenaar werd ter dood gebracht, al had James hem het kwaad vergeven.

Moeder keerde naar haar hoeve terug. Ze zou gauw naar haar James gaan, maar ze was ook dankbaar om alles wat hij voor zijn volk had kunnen doen.

EINDE.